Belma Aksun

YAŞLILIĞA METHİYE

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1087
EDEBÎ ESERLER: 434

T.C.
KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI
16267

ISBN 978-605-155-203-3

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71-Faks: (0212) 251 00 12
Ankara irtibat bürosu:
Yüksel Caddesi 32/4 Kızılay-Ankara
Tel: (0312) 431 96 49
İnternet: www.otuken.com.tr
E-posta: otuken@otuken.com.tr

Editör: Kadir Yılmaz
Kapak Tasarımı: Zafer Yılmaz
Dizgi-Tertip: Ötüken
Kapak Baskısı: Yeditepe Ofset
Baskı: Yaylacık Matbaası (0212) 612 58 60
Maltepe Mah. Litros yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/197-203
Topkapı-Zeytinburnu
Cilt: Yedigün Mücellithanesi
İstanbul-Kasım 2014

Belma Aksun, 1938 yılında Konya'da doğdu. Konya Kız Öğretmen Okulu'nu bitirdi. Gazeteciliğe Tercüman Gazetesi'nde başladı. Yaklaşık yirmi yıl boyunca yazılı basında ilk kez düzenli olarak her gün yayınlanan kadın köşesi olan "A'dan Z'ye Kadın ve Ev"i hazırladı. Bunun yanı sıra araştırma yazıları yazdı: "Dünya Kadınları", "Kadınlarımız". Sovyetlerin çökmekte olduğunu dünyaya ilk kez haber veren Hélène Carrèrre d'Encausse'un "Çatırdayan İmparatorluk" adlı eserini tercüme etti ve Tercüman Gazetesi'nde tefrika edildi. Basında yankı uyandıran "Uzak Komşumuz Suriye" ve "Selam Para Kelam Para, Merhaba Amerika" röportajlarını kaleme aldı. "Tercüman Kadın Ansiklopedisi", "Tercüman Görgü Ansiklopedisi", "Tercüman-Altıntabak Büyük Yemek Ansiklopedisi"nin genel koordinatörlüğünü yaptı. Belma Aksun, yirmi yılı aşkın süre Tercüman Gazetesi'nde çalışmış, sürekli basın kartı sahibi bir gazetecidir. İngilizce, İtalyanca ve Fransızca olmak üzere üç yabancı dil bilen yazarın telif ve tercüme eserleri bulunmaktadır.

Telif eserleri:

- *Yaşama Sanatı Görgü*, Tur Yayınları, 1980.
- *Sağlıklı Beslenme ve Diyet Sağlığınız Çatalınızın Ucunda*, Damla Yayınları, 2002, 3 Baskı.
- *Keşke* (Hikâyeler), Ötüken Neşriyat 2009.
- *Bir Millet Mistiği: Ziya Nur Aksun*, Ötüken Neşriyat, 2013, 2 Baskı.

Tercümeleri:

- *Lejyon*, William Peter Blatty, İnkılap Yayınevi, 1984.
- *Samson'un Tercihi: İsrail, Amerika ve Bomba*, Seymour M. Hersh, Beyan Yayınları, 1992.
- *Tunuslu Hayrettin Paşa'nın Hatıraları*, Muhammed Salah Mzali, Jean Pignon, Nehir Yayınları, 1997.
- *…Ve Sonra Hiç Kalmadı*, Erik Frank Russel, Metis 1995.
- *Mevki Uygarlığı*, Robert Sheckley, Metis 1995.
- *Robinson Crusoe*, Daniel Defoe, Ötüken Neşriyat, 2014.

İçindekiler

Yaşlılığa Methiye/ 9

•

Nankör / 20

•

Çikolatalı Gofret Gibi / 26

•

Tasmalı Statü Sembolleri / 33

•

Çiçeği Burnunda Emekli / 40

•

Ceza Avukatı / 55

•

Nasıl Bunca Irak Düştük Birbirimizden? / 61

•

Külkedisi Sendromu / 73

•

Filozof Yapraklar / 80

•

Yalnız Adam / 86

•

"Kesem, Elimi Soksam Yesem" / 93

•

Kahve Tiryakisi / 100

•

İhanet / 108

•

İlâhi Yıldız Çiçeği, Sen Çok Yaşa E mi? / 113

•

Üşürsün Teyzeciğim… / 120

•

Bu Evin Oğlu Ol Bari… / 123

•

Tozlu Vitrin / 133

•
70'lik Bir Çocuk / 137
•
Karlı Bir Kış Gecesi / 145
•
Ayşe Nine'nin Oyu / 151
•
Gelincik Tohumları / 155
•
Pişmanlık / 160
•
"Bir Garip Ölmüş Diyeler…" / 164
•
İnsan Mutluluktan da Ağlar / 169
•
Neden Atayım? / 176
•
İstanbullu Gelin / 181
•
Aynadaki Büyülü Dünya / 186
•
Ne Farkeder Sanki? / 190
•
Pahalı Bir Hayat Tecrübesi / 195
•
Papatyalı Kız / 205
•
Çalınmış Saatler / 209
•
Baharın Müjdecisi / 213
•
Bilezik / 218
•
Büyüklere Masallar / 226

Yaşlılığa Methiye

YAŞAYAN yaşlanacak elbet. Kullandığımız ev aletleri, arabalar vb. bile yaşlanıyor, eskiyor zamanla. Arabanız söz gelimi; ikide bir tamir çıkarıyor. Yok balataları aşınıyor, yok amortisörleri eskiyor. Bakıyorsunuz, vites kolu eskisi gibi kolayca geçmiyor; zaman zaman takılıp inatlaşıyor sizinle. Ama siz huyunu biliyorsunuz, şöyle bir usulünce çekip geçiriyorsunuz. Hani "tatın dilinden anası anlarmış" hesabı… Ya da olmadı, ustasına tamire, bakıma götürüyorsunuz. Baktırıp çektiriyor, kimi parçalarını değiştiriyor, kimisini tamir ettirip gene de kullanmaya devam ediyorsunuz.

Vücudumuz da en gelişmiş türünden, kusursuz, dört dörtlük bir makine sayılabilir. O da zamanla eskiyor, orası burası aşınıyor, onu da ustasına yani uzman doktoruna tedavi ettiriyorsunuz. Ve de şikâyetlerine kulak verip gidermeye, üstüne üstüne gitmemeye çalışıyorsunuz. Mesela midenizi ağrıtan yiyeceklerden, çok sevdiğiniz halde acı biberden, sirkeden, kızartmalardan uzak duruyor, yani midenizin "suyuna gidiyor", inatlaşmadan gül gibi geçinip gidiyorsunuz. Çay kahve uykunuzu kaçırıyorsa, kopkoyu-

sunu ve de geç saatte içmeyeceksiniz elbette. Çilek alerji yapıyor, balık kurdeşene sebep oluyorsa yemekten vazgeçeceksiniz. Bugüne kadar yediklerinize sayıverin a canım! Diyabetiniz varsa tatlılardan, yüksek tansiyonunuz varsa tuzlulardan uzak duracaksınız. Bel fıtığıyla, kireçlenmeyle başınız dertteyse, uzun yürüyüşlerden, ters, ani hareketlerden, ağır kaldırmaktan kaçınacaksınız. Yani sözün kısası, artık bu saatten sonra onlarla ve ufak tefek ağrılarla, sızılarla birlikte yaşamayı öğrenmeniz gerek, çare yok…

Ama unutmayın, yaşlanmanın da bir keyfi, bir zevkli, güzel yanı var. Allah'ın bizlere verdiği bir şans o. Tabii kıymetini bilir, yitirdiğiniz gençliğinize ağıt yakmaktan vazgeçerseniz ve de elinizdekileri hakkıyla değerlendirirseniz…

Yaşlılığın adeta bir ikinci özgürlük, başına buyrukluk dönemi olduğunu keşfettim ben. Tıpkı o dertsiz, tasasız çocukluk günlerim gibi… Bu yüzden yaşasın yaşlılık diyorum! Yaşasın yaşlılık!

Elveda, gençlik bunalımlarım, ham ervahlığım, pireyi deve yaptığım, incir çekirdeğini doldurmaz şeyler yüzünden kendime hayatı zehir ettiğim ilk gençlik yıllarım!

Elveda, saçlarım düz değil de kıvırcık, gözlerim yeşil değil de sıradan kahverengi, boyum uzun değil de kısa, belim ince değil de kalın vb. olduğu için karalar bağladığım günler!..

Elveda, seçkin bir okula girebilmek, sonra da yüz akıyla mezun olabilmek için gecemi gündüzüme katarak çalıştığım, ter döktüğüm sınav dönemleri!

Elveda, iyi bir işe girebilmek, mülâkatta olumlu etki bırakabilmek için yaşadığım heyecanlar, kalp çarpıntıları, iş hayatında karşılaştığım ayak oyunları, ikiyüzlülükler, kıskançlıklar, hasetler, bitip tükenmeyen, insanı insanlıktan çıkaran acımasız rekabetler!

Elveda, ilk aşklar, sevgiler, "Ya beni beğenmez, sevmez, ya terk ederse?" diye kendini yiyip bitirmeler, "Onsuz yaşayamam!" diye korkudan ölüp ölüp dirilmeler!

Elveda, sevdiklerimin, yakınlarımın başlarına kötü bir şey gelecek, hastalanacaklar diye tir tir titrediğim, evhamlar içinde diken üstünde, yüreğim ağzımda yaşadığım yıllar, koca bir hayat!

Merhaba yaşlılık! Merhaba özgürlük! Selam sana! Merhaba yeniden kavuştuğum o eski mutlu, serazat günlerim; ergenliğe adım atıncaya kadar yaşadığım o başına buyruk, pervasız, kimseye metelik vermeyen, dünyayı umursamayan özgür çocukluğum! Merhabalar size! Allah'a binlerce şükür, bunca yıl sonra hiç beklemediğim, umut bile etmediğim bir anda yeniden kavuştum çocukluğumdaki o pervasız "ben"e…

O ergenlik denen, insanın bedeniyle birlikte bütün bir ruh dünyasının, tümüyle benliğinin, kimliğinin, kişiliğinin değiştiği, hormonlar yüzünden özgürlüğünü, içinden geldiği gibi davrandığı, dünyaya metelik vermeyen pervasızlığını yitirdiği o netameli günler geride kaldı artık. Kimi psikologların ipek böceğinin kozasının içindeki krizalit (kurtçuk) halinden çıkıp göz alıcı renkte, güzellikte bir kelebeğe dönüşmesine benzettikleri o soluk kesici ilk gençlik dönemi; acemilikleri, şaşkınlıkları, garip yepyeni duyguların başlarını çıkardıkları, insanın nasıl baş edeceğini bilemediği, olabildiğince güzel, göz alıcı olduğu kadar da salaklaşıp aptallaştığı günler… Hepsi hepsi geride, dünde kaldı artık…

O "Dışı sizi, içi beni yakar" hesabı dış görünüşünde, fiziğindeki değişim… O terütaze güzellik ve gençlikle birlikte gelen varlığından farkındalık duygusu… Bedeninin, ruhunun değişmekte olduğunu hissetmenin şaşkınlığı, çevreye, insanlara bambaşka gözlerle bakmak ve bakılmak durumunda kalmanın ürkekliği… Üstüne üstlük geride

bıraktığın çocukluk döneminin o eşi menendi olmayan umursamazlığını yitirmek… Yepyeni bir dünyaya adım atmanın tedirginliği içinde ürkek, çekingen, şaşkın kalakalış…

Güzel olduğunu, dikkat çektiğini, beğenildiğini fark etmenin baş döndürücü zevki ve dayanılmaz tutsaklığı… Artık çocukluğunda olduğu gibi umursamazca değil de tam tersine "Herkes ne der?" diye düşünerek, çevreyi kollayıp koklayarak hareket etmek zorunda olmanın boğucu bağımlılığı, tedirginliği… "Ya yanlış anlarlarsa?", "Ya başıma bir şey gelirse?" vb. korkusu, endişesi…

Hepsi hepsi geride kaldı artık. Kendimi bir kuş kadar özgür, bağımsız hissediyorum, tıpkı 13-14 yaşıma kadar ki çocukluk döneminde olduğu gibi… Öyle hoş ki bu!

Aşk! Güzel şey elbette… Kimselere aldırmadan, herkese meydan okuyarak ve bundan da zevk alarak âşık olmak birine… Ama güzel olduğu kadar insanı aptallaştıran, budala durumuna düşüren bir şey de… İşin kötüsü, aptallaştığının, resmen sıfır numara bir budala gibi davrandığının da farkındasındır. Ama aldırmazsın, umurunda bile olmaz. "Bu kadar da olmaz canım!" derler. "İnsan bu kadar da vazgeçmez kimliğinden, kişiliğinden. Köleleşmez böylesine… Ne bu?" Duyarsın, bilirsin ama umursamazsın bile… Çünkü âşıksındır. Ve de bu seni sonsuz mutlu etmektedir, budalanın teki durumuna düşmen pahasına bile olsa… Hz. Mevlana "Hiçbir şeye aldırmayan aşktır, akıl değil. Akıl faydalanacağı şeyi arar. Aşk yılmaz, canını sakınmaz, utanma nedir bilmez. Öyle pek yüzlüdür ki, hiç arkasını dönmez" diyor. Evet, aşk işte böyle bir şey…

Şimdi bu yetmişli yaşlarımda kendimi tıpkı çocukluk günlerimdeki gibi özgür, pervasız, başıma buyruk hissediyorum. Milton'un *Kaybolmuş Cennet*'ini bulmuş gibiyim. Yıllar önce yitirdiğim, bir daha asla bulabileceğime ihtimal dahi vermediğim, çocukluğumdaki o pervasız, umur-

samaz, alabildiğine özgür kimliğime, kişiliğime yeniden kavuştum. Yaşasın yaşlılık!

Artık kimse "Neden böyle davrandı? Ne demeye bunca giyinip kuşanmış?" ya da "Bu saatte nereye böyle?" vb. diye sorular sormaz, vıdı vıdı dedikodunuzu yapamaz bu yaşta sizin. Gönlünüzce giyinip özenmekte, dilediğiniz kafe ya da restoranda veya deniz kenarında bir bankta oturup etrafı gönlünüzce seyretmekte, yanınıza gelip oturan kadın erkek, genç yaşlı, tanımadığınız biriyle ön yargısız, yanlış izlenim bırakma korkusu olmadan sohbet etmekte bir kuş kadar özgürsünüz. Kimse davranışınızdan, sözlerinizden bir mana çıkarmaz, dedikodunuzu yapma zahmetine girmez. Özgürsünüz dedim ya. Zira yaşlısınız… Yaşasın, yaşasın yaşlılık!

Aslında yaşlılık, tıpkı çocukluk gibi pek çok şeyi, hatta sıra dışı, yadırganabilecek söz ve davranışlarınızı bile kolayca mazur gösteren bir bahane, bir mazeret de, biliyor musunuz? Durakta tren, otobüs vb. güzergâhı sorduğunuzda kimse sizi terslemez, aksine yardımcı olmaya çalışır. Yaşlısınız ya… Vapurda, trende, otobüste kerhen de olsa kalkar yer verirler size, ayakta durmanıza içleri el vermez zira… Bankada, alışveriş yaptığınız mağazalarda hemen bir iskemle, oturacak bir yer bulur buluşturur, rahat ettirmeye çalışırlar sizi… Hele güler yüzlü, sevimli, tatlı dilli bir ihtiyarsanız dağları aşarsınız, inanın.

Bizim evin su tesisatı eskimiş. Ee.. normaldir. Otuz senelik ev, eskiyecek elbette. Baksanıza ben bile eskidim. Banyonun zemininin, duvarının tümden kırılıp yeniden yapılması gerekti. Nereden baksanız, bir hafta, on günlük iş… Kaç gece uykularım kaçtı, ne yapacağım, nasıl üstesinden geleceğim şu yaşlı başlı halimde diye. Otele çıkacak halim yoktu elbet. Hem zaten işin başında durmazsanız pek hayır da gelmez yapılandan.

Her neyse… Allah bir kolaylık verdi ki inanmazsınız. Ustaların iyisine çattım. Görseniz nasıl temiz, tertipli çalıştılar. Bizim ev sokağa döndü tabii birkaç gün. Normaldi. Ama akşamları giderken döküntülerini, pasaklarını topladılar, süpürdüler, tesisatçısı da, çinici, badana boyacısı da, hatta paspas bile yapıp öyle gidiyorlardı… Neden mi? Ee, benim yaşlı olduğumu görüyorlardı da ondan…

Dedim ya, tıpkı çocukluk gibi yaşlılık da insanların hoşgörü damarlarını kabartan, yardımcı olma, iyilik yapma isteklerini harekete geçiren, kamçılayan bir şey… Haftada bir içme suyu getiren genç adam:

- Hocam sana zahmet olmasın, ben koyayım şişeleri yerine, diye ayakkabılarını çıkarıp su şişelerini tâ mutfağın balkonuna kadar taşıyıp yerli yerine koyuyor.

Geçen sabah alışveriş ettiğim markette kasada benden önceki genç müşteri hanım:

- Yardım edebilir miyim, dedi ve aldığım şeyleri torbalara koymama yardım etti.

- Çok teşekkür ederim, ne kadar naziksiniz, dedim.

Yaşlı başlı olmanın sağladığı bir ayrıcalık da bu. Ben de bu nimetten yararlanıyorum elbet. Dedim ya, yaşlılığım koruyucu bir melek gibi, adeta bir anne şefkatiyle sarıp sarmalıyor beni. Enine boyuna, verevine kloşuna keyfini çıkarıyorum.

Bu ayrıcalığın bir şartı var ama; güler yüzlü, tatlı dilli olmak. Tatlı dil yılanı deliğinden, acı dil de insanı dinden imandan çıkarır diye boşuna dememişler… Zaten abus çehreli, genç güzel birini bile kimse çekmezken, yaşlı, nalet birini kim n'apsın? Değil mi?

Hem artık kimseye kendinizi beğendirmek, aman yanlış anlamasınlar diye dertlenmek zorunda da değilsiniz, biliyor musunuz? Beğenen beğenmiş sizi. Beğenmeyen de derdine yansın a gözüm! "Ben böyleyim işte. İşinize gelirse…" diyebildiğiniz, kimseleri umursamadığınız,

umursamak zorunda da hissetmediğiniz bir kutlu dönemi yaşıyorsunuz. Bilin kıymetini ve çıkarın tadını!

Tabii yaşlı olduğunuz için şehir içinde toplu taşıtlara bedava binebildiğinizi, hatta özel olanlar da dâhil, çoğu müzeleri "yaşlı kontenjanı"ndan parasız ziyaret edebildiğinizi de unutmayın. Geçenlerde Sabancı Müzesi'nde Monet Sergisi vardı. Bilet veren görevliye "Yaşlı hanımlara indirim yapıyor musunuz?" diye sordum. Hem de hiç çekinmeden, öyle şen şakrak, şakacı bir edayla… "Para almıyoruz efendim" deyip bileti uzattı bana. Eskiden olsa böyle bir soruyu öldürseler soramazdım. Ama şimdi yaşlılığın koruyucu kanatları altında su içer, soluk alır gibi en tabii halimle sorabiliyorum.

Yaşam standardı yükselip, ortalama insan ömrü ülkemizde de uzadığından ve de eli ayağı tutan dinç emekli sayısı hatırı sayılır derecede arttığından, yaşlı nüfus için eskiden akla, hayale gelmeyen etkinlikler, düzenlemeler yapılır oldu. Söz gelimi, Boğaz'a yakın orman, göl kıyılarına ya da şehir içinde tarihî, turistik yerlere, makul fiyata günü birlik yemekli geziler var. Geçen hafta Anadolu Feneri'ne balık yemeğe gittik mesela… Hani şu reyting rekorları kıran *Öyle Bir Geçer ki Zaman* dizisinin çekildiği mekânmış da meğer. Hem neredeyse yarı fiyata nefis balık yedik hem de bizim gruptaki meraklı hanımlar dizideki evi, bazı oyuncuları gidip gördüler. İsmindeki bozuk Türkçe yüzünden sinir olup hiç seyretmedim ben diziyi. Aslında dizilerle de pek başım hoş değil ya…

Haa, ne diyordum. Evet, yemeğe giderken yol üstünde Küçüksu Kasrı'na da uğradık. Bir otobüs dolusu yaşlı başlı hanımı gören kapıdaki görevli:

- 65 yaşın altında olanlardan 2,5 lira bilet parası rica edeceğim, dedi.

Derin mi derin bir iç çekiş yükseldi hazirundan… On, on beş yıl öncesine gitmeye dünden razıydı herkes; ben

hariç… Bir kez yaşamaya değerdi o yılları ama bir ikinci kez yaşamak? Mersiler, ben almayayım.

Az kalsın unutuyordum, yaşlılık deyip geçmeyin! Enikonu sorunsuz bir dönemdir. "Ay sancılandı! Aman gazı var! Ah ateşi çıktı! İshal oldu!" filan üzüntüsü, telaşı olmadan o süt kokulu bebekleri, yani torunlarınızı sevip okşamanın keyfini doyasıya yaşayacağınız dönemdir de yaşlılık. Gecenin bir yarısı uykunuzun en tatlı yerinde çocuk viyaklamasıyla sıcak yatağınızdan kalkmak, onu beslemek, pışpışlamak zorunda da değilsinizdir. Size düşen, sadece yıkanıp paklanmış misler gibi kokan bebeği sevip okşamaktır, o kadar.

Biraz büyüyünce "Hangi kreşe ya da okula versek acep?" diye dertlere düşmek de size düşmez. Birinci dereceden bir sorumluluğunuz, yükümlülüğünüz de yoktur zaten. Anası babası var canım, onlar düşünsün, karar versinler, değil mi ama? Sizinki olsa olsa "uzaktan gazel okumak"tan öteye geçmez. Eskilerin deyimiyle "tali" yani ikinci derecede, keyfe keder bir sorumluluktur vesselâm. Hoş zaten karışmanızı, akıl vermenizi de istemezler ya, o da ayrı. Diyeceğim, torunlarınızı gönlünüzce sevip şımartabilirsiniz; torun kısmı omuzlarınıza öyle pek fazla sorumluluk yüklemez. Ayrıca bir aksaklık, aksilik, isabetsiz seçim söz konusu olursa, şöyle uzaktan uzağa tepeden bakıp "Kararı siz verdiniz. Sizin tercihinizdi iki gözüm!" diye bol keseden eleştiri yapma ayrıcalığınızı da yabana atmayın doğrusu. Ama naçizane bir tavsiye; siz siz olun "Ben demiştim ama..." şeklindeki o insanı çileden çıkaran cümleyi sakın ama sakın sarf etmeyin, hatta gerçekten demiş bile olsanız…

Bir şey daha: Bunca yıl yaşadığınıza, iyi kötü bunca deneyim sahibi olduğunuza göre umarım olgunlaşmış, gençlik günlerinizdeki, hatta bazen orta yaşlara kadar süren o "ham ervahlığınız"dan kurtulmuş, hatta kusurlarınızı, zaman zaman yaptığınız budalalıklarınızı, gaflarınızı (kim

onları yapmaktan acizdir ki?) kabul edecek, hatta kendinizi "ti"ye alacak kadar olgunlaşmışsınızdır…

Yoksa? Yoksa siz hâlâ o ilk gençlik, yeniyetmelik günlerinizdeki çiğliklerden, komplekslerden yakanızı kurtaramadınız da, sadece onları eskisinden daha iyi kamufle etmekle mi yetiniyorsunuz?

Sahi mi söylüyorsunuz? Desenize siz hâlâ kolalı yakalı, korseli, görünmez baskıların cenderesinde bir hayatı yaşamaya devam ediyorsunuz? Kendisiyle barışık, hataları, kusurlarıyla yüzleşip onlara kaygısızca gülüp geçiverecek, hatta onları tefe koyacak, alaya alacak olgunluğa erişememişsiniz, şöyle bir gevşeyip "Oh!" diyememişsiniz demek ki... Yapmayın iki gözlerim, yazıktır size! Gevşeyin, rahat olun lütfen! Bu saatten sonra artık sevabınızla, günahınızla kendinizi olduğunuz gibi "çelebice" kabul edin gitsin! Şunun şurasında ne kaldı ki? Kendinizi bunca sıkmaya, olmadığınız ama olmanız gerektiğini sandığınız gibi göstermek için çabalamaya değer mi? Rahat olun, şöyle derin bir "Ohh!" çekin ve kendinizi bırakın gitsin.

Unutmayın yaşlılık, çocukluğun o harika tasasız günlerinin, eğrisini doğrusunu, enini sonunu düşünmediğiniz o serazat günlerin size yeniden sunulduğu, hem de bu kez o günlerdeki gibi farkında olmadan değil, tamamen bilincinde olarak yaşayabileceğiniz ikinci bir şans size! Yaşayın gönlünüzce!

Haa aklımdayken söyleyeyim, şu zamanın pek bol, yapacak şeyinse az olduğu yaşlılık günlerinizde yaşlı başlı, dişi tırnağı dökülmüş "pisiler" gibi televizyon karşısında pineklememek için kendinize bir uğraş, hani Frenklerin "hobi", eskilerin meşgale dediği bir vakit geçirme, daha doğrusu vakti değerlendirme alışkanlığı edinin. Severek yapacağınız, yaparken vaktin nasıl geçtiğini fark bile etmediğiniz bir şey olsun ama. Olsun da ne olursa olsun… İster mutfakta değişik yemekler deneyin, ister bahçeyle,

çiçekle böcekle, kuşla uğraşın, dilerseniz tavuk, horoz besleyip civciv çıkarın, fotoğraf çekin, resim yapın, nakış işleyin, kazak, çorap örün (kimsenin başına örmeyin ama), eski para, biblo, pul koleksiyonu yapın, kartpostal biriktirin yahut Sultan Hamit gibi marangozluk işleriyle uğraşın, gemi, uçak vb. maketleri yapın… Dediğim gibi gerçekten severek yaptığınız, yaparken de vaktin nasıl geçtiğini bilemediğiniz bir şey olsun bu.

Bir de günlerinizi bir plana, programa bağlayın. Sabah kalkıp da öyle ne yapacağını bilmez serseri mayın gibi ortalarda saç baş dağınık, sabahlıkla, pijamayla, iki günlük sakallarla dolanıp durmayın. Planlı, programlı olmak insanı zinde tutar. Belli saatte kalkın, kahvaltınızı yapın, gazetenizi mazetenizi okuyun, yürüyüşünüzü yapın mesela. Yaşlandım, unumu eledim eleğimi duvara astım diye öyle kendinizi bırakıvermeyin. Yapmanız gereken bir iş, alışveriş, bir ziyaret varsa onu yapın, yoksa o çok sevdiğiniz uğraşa, hobiye odaklanın gönlünüzce…

Eğer bu yaşa kadar dinle diyanetle pek ilgilenmediyseniz, namazla niyazla pek işiniz olmadıysa şimdi tam vaktidir derim. Hatta ucundan kıyısından tasavvufla ilgilenmeye başlasanız da hiç fena olmaz. Bambaşka bir dünya, inanılmaz bir huzur iklimi keşfedeceğinizden emin olabilirsiniz. Deneyin bir! Hem biliyor musunuz, ibadet etmek, belli saatlerde Tanrının huzuruna çıkmak, hayatınızı, günlerinizi programlamanız, bir düzene sokmanız için de harika bir yoldur. İş, hayat gailesi, çoluk çocuk telaşı yüzünden düzenli yapma fırsatı bulamadım diyorsanız, işte size fırsat!

Tabii eğer Yavuz Sultan Selim gibi değilseniz… Hangimiz olabiliriz ki? Hani Sultan, ordusunun başında Edirne'ye doğru yola çıkmış. Yol esnasında sırtında çıkan ve şir-i pençe denilen çıbanı hamken sıktırmış ve neticede hastalanıp yatağa düşmüş. Yanında bulunan nedimi Ha-

san Can'a, yatakta bulunuşunu kastederek "Hasan Can. Ne haldür?" demiş. O da "Sultanım! Cenab-ı Hakk'a teveccüh edüp Allah'la olacak zamandır" deyince Yavuz "Bizi bunca zamandan berü kimün ile bilirdün? Cenab-ı Hakk'a teveccühümüzde kusur mu fehm itdün?" cevabını vermiş. Hasan Can:

"Hâşâ ki, bir zaman zikr-i Rahmandan gufûl müşahade itmiş olam. Lâkin bu gayrı ezmâna benzemediği cihetten cesaret eyledim" demiş.

Demek istediğim, Yavuz Sultan gibi her daim Cenab-ı Hakk'la beraber değilseniz, olmanın tam zamanıdır işte.

Uzun lafın kısası, buradan öteye sadece Allah'a kavuşacağınız yol var önünüzde. Yani bugüne kadar yaptıklarınızı, akıl baliğ olarak gözden geçirebileceğiniz, varsa hatalarınız, pişmanlıklarınız için tövbe edip onun rızasını kazanabilmek için çalışacağınız uzun ya da kısa bir zaman parçası… En azından bu hesabı lehinize kapatabilmenin bir yolunu bulmaya bakın. Ölümden öte yol olmadığı gibi, bundan başka da bir tasanız olmasın.

Hem canım efendim, ölüm de sandığımız gibi o kadar da korkulacak, ürkülecek bir şey olmasa gerek. Düşünsenize! Bu yaşa kadar tanıyıp sevdiğiniz ne kadar çok insan var öte âlemde sizi bekleyen… Anhası minhası, geçici bir süre için geldiğimiz bu dünyadan bir başka âleme gitmek, sevdiklerimize kavuşmak değil mi ölüm?

Eğri oturun doğru konuşun! O âlemdeki sevdikleriniz buradakilerden daha çok değil mi? Ne dersiniz? Önemli olan elden ayaktan düşmeden, kimseye yük olmadan, çekmeden çektirmeden ve de geride hoş bir seda bırakarak gidebilmek… Gerisi lâf-ı güzaf, yani boş laf.

Nankör

MESAİ saati biter bitmez alelacele paltosunu giyip kendisini sokağa dar attı adam. Öfkeden adeta bastığı yeri görmüyordu. Kolundan sarkan boyun atkısını neden sonra, bacaklarına dolaşınca fark etti. Âdetiydi, paltosunu çıkarınca boyun atkısını koluna sokar, giyerken de önce özenle atkısını boynuna sarar sonra giyerdi paltosunu… Ama bu kez… Başını "Ya sabır!" çekerek iki yana salladı. Kolundan sarkan atkıyı çekip dolayıverdi boynuna. Aceleden paltosunun yakasının içe katlanmış olduğunu fark etmemişti bile… Sinirlendiği her defasında olduğu gibi gene sol gözü seğirmeye başlamıştı.

- İşe bak sen, diyordu kendi kendine. Küstahlığına bak şunun! Sümüğünü çekemeyen şey, kalkmış kafa tutuyor, posta koyuyor bana! Allah Allah! Ne günlere kaldık? Ya Rabbi! Sen benim aklıma mukayyet ol!

Bağışlanır gibi değildi delikanlının terbiyesizliği… Yoksuldu, garibandı, bin bir sıkıntıya katlanarak okumaya çalışıyordu bir yandan da. Hemşerileri inşaat işçileriyle birlikte bir bekâr evinde kalıyordu delikanlı. Bir odada beş, bazen altı kişi kalıyorlardı. Bırakın ders çalışma ortamını, yaşam şartları bile neredeyse sıfır altı bir düzeydeydi. İçi acımış, müdürünü tanıdığı bir vakıf öğrenci yurdunda bir yer ayarlamış, en azından asgari düzeyde de olsa hayatını

sürdürebileceği, daha da önemlisi ders çalışabileceği bir ortam sağlamıştı ona.

Elbette bunun için kendisine ömür boyu minnettar kalmasını, elini bırakıp ayağına kapanmasını beklemiyordu ama en azından saygılı, terbiyeli davranmasını beklerdi doğrusu. Dahası, ufak da olsa bir katkı sağlamak için derslerden arta kalan saatlerde, çalıştığı şirketin arşiv-kütüphane bölümünde yardımcı eleman olarak bir ek iş de sağlamıştı ona.

Başını "Ya sabır!" çekerek iki yana salladı yeniden. "Şunun yaptığı küstahlığa bak hele!" diyordu... Ayıp değil ya, içine sindiremiyordu bir türlü yaptığı densizliği… Bugün acele bir dosya lâzım olmuştu da:

- Şu müşterinin dosyasını çıkarıver, deyince:

- Benim işim var. Siz bakıverin bir zahmet, demişti başını bile kaldırmadan, dünyanın en meşgul adamı tavrıyla.

Gözleri zehir zemberek bir öfkeyle kısıldı. Yeniden hırs kalktı içinden. Kan başına sıçradı, suratı kıpkırmızı oldu.

Küstah! Terbiyesiz, n'olacak!.. Cin olmadan adam çarpmaya kalkıyor. Şuna bak sen, şuna!

İçinde delikanlıyla kavgalaşarak, hırsını kaldırımlardan çıkarmak istercesine ayaklarını hızla yere basarak yürüyordu. Farkında değildi ama adımlarını sıklaştırmış, adeta koşar gibi, kimi zaman kaldırımdaki insanlara çarpmasına ramak kalarak tepeden tırnağa öfke kesilmiş yürüyordu. Öteki insanları, yanından gelip geçenleri fark etmeden öylece kendi dünyasına dalmış gidiyordu.

Acı bir fren sesiyle sıçradı yerinden… Boş bulunmuştu. Gayriihtiyari damağını kaldırdı. Sesin geldiği yere dönüp baktı. Koca bir dört çekerli Cherokee jip yolun ortasında "zınk" diye durdu. Bir ufacık, yumruk kadar tekir kedi yavrusu ok gibi ayaklarının dibine attı kendini. Kıl payı kurtulmuştu yavrucak ölümden… Gözlerinde adeta elle tutulur bir korku vardı hayvanın. Bütün tüyleri ayak-

taydı. Öylece dertop olmuş, kaldırımın en kuytu köşesine büzüldü kaldı. Tir tir titriyordu korkudan…

Durdu, yavru kedinin şu çılgın korkusunun yatışmasını bekledi adam. Sonra yavaşça yaklaştı. Yanı başına çömeldi. Ürkütmeden, tedirgin etmeden başını hafif hafif okşamaya, hayvancığı sakinleştirmeye çalıştı. Minicik kalbi hâlâ hızlı hızlı çarpmaya devam ediyordu.

Önce ürkek, korku dolu, kuşkulu gözlerle baktı kedicik. Bütün sezgilerini seferber edip dostça mı düşmanca mı olduğunu anlamaya çalıştı bu okşayışların… Uzunca bir süre aldı ama hayvanın kuşkularının dağılması… Gözlerindeki o korku, o ikircikli ifade, neden sonra, ancak uzun okşayışlardan sonra kayboldu. Fal taşı gibi açılmış kuşku dolu gözleri yavaş yavaş gevşedi, süzüldü, adeta çizgileşti ve kedice bir yaltaklıkla başını bu okşayışlara uzatmaya, dizlerine sürmeye başladı…

Kalp atışları hâlâ düzelmemişti ama. Az önce yaşadığı ölüm korkusu devam ediyordu bu düzensiz "tik tak"larda. Kalp atışları yavaşlayıp normal ritmini buluncaya kadar sabırla sürdürdü adam kedinin başını, sırtını sevgiyle, şefkatle sıvazlamayı… Korkusunun geçtiğinden emin olunca da kalktı, ağır, düşünceli adımlarla uzaklaştı oradan.

Kedinin korkusunu geçirmeye çalışırken onun öfkesi de yatışmış, geçmiş gitmişti. Zavallı yavrucak ne kadar ürkmüş, korkmuştu öyle… O minicik yüreği nasıl da göğsünü delip fırlayacakmış gibi çarpıyordu.

- Kolay değil, diye düşündü. Can pazarı bu! Ölümle burun buruna geldi hayvancık küçücük özüyle...

Adamın yüzündeki o zehir zemberek öfke, gerginlik, o kördüğüm olmuş ifade gitmiş, gevşemiş rahatlamıştı. Sinirli, tedirgin, telâşlı adımlarının yerini sakin, işten evine dönen bir adamın biraz yorgun ama düzenli adımları almıştı. Hatta kendisini onca tedirgin eden olayı unutmuş bile denebilirdi.

Birden ayaklarının dibinde, adımlarını kendisininkilere uydurmaya çalışan, peşi sıra gelen az önceki yavru kediyi fark etti. Durdu. Kedicik de durdu. Nefes nefese kalmıştı yavrucak ona yetişeceğim diye. Başını adamın pantolonuna sürmeye, incecik kuyruğunu havaya kaldırıp ayaklarının arasında dolaşmaya koyuldu. Adam yürümeye başlayınca o da yürüdü. İş dönüşü bir an önce evlerine ulaşmak isteyenlerin telaşlı adımlarından sıyrılarak epey bir süre daha geldi peşinden… Sonra bunca yol kesen, aceleci insanla baş edemeyip vazgeçti bu takipten.

Bir acı, kırık gülümseyiş takıldı adamın dudaklarına:

- Bir de nankör hayvan derler, diye düşündü. Oysa kendine göre bir bağlılığı, bir iyilikbilirliği var onun da. Kedi başına hem de… Yapa yapa ne yaptım ki şu hayvana, bunca minnet duymasını gerektiren? Hiç! Altı üstü birkaç okşayış, ufacık bir ilgi… İnsanım diye ortalarda dolaşanlar gelsin de ders alsın!

Başını bu kez çelebice bir hoşgörüyle iki yana salladı.

- Amaan canım, bilmezse bilmesin, n'olacak sanki? Bana ilelebet minnet duysun, müteşekkir kalsın diye yapmadım ki! Ne mutlu bana ki, bir insana yardım ettim, edebildim, Allah bana bu imkânı verdi, böyle bir iyiliğe beni vesile etti. Gerisi lâf-ı güzaf! Boş lâf! Bilse n'oluur, bilmese n'oluur? Ne demişler? "İyilik yap, denize at, balık bilmezse Hâlık bilir". İşte o kadar! Eğer bir şeyler yapabilecekken yapmasam, onun sıkıntısına bigâne, ilgisiz kalsam asıl o zaman kendimi hiç affetmez, bağışlamaz, belki de ömür boyu vicdan azabı çekerdim.

Oysa şimdi içi rahattı. Elinden geleni yapmış, yapabilmiş olmanın huzurunu duyuyordu. Başını iki yana salladı. Hay Allah! İlk anda ne kadar kızmış, sinirlenmişti öyle... Öfkenin bir alev gibi tüm benliğini sardığını hissetmişti. O küstah suratına okkalı bir yumruk indirmek gelmişti içinden. Elinden gelse parça parça edecekti oğlanı. Oysa

hayatında hiç kimseye bir tokat bile atmamıştı. Tutmuştu elbette kendini. O kadar da küçülemezdi. Hem yakışır mıydı ona? Ama… İçinden "bir punduna getirip şuna iki çift lâf edeyim" diye de geçirmişti doğrusu. Bunu da inkâr edecek hali yoktu.

Ama şimdi, o buram buram tüten öfkesi geçmiş, iyice sakinleşmişti artık. "Değmez" diye düşündü, "üstünde durmaya, hatta bir kez daha düşünmeye bile değmez! Bilse iyisini yapardı…"

Bir dalgın, hülyalı gülümseme takıldı dudaklarına. Bu sonuncusu annesinin lâfıydı. Ne zaman birine kızsa, öfkelense rahmetli annesi "Üzülme evladım" derdi, "bilse iyisini yapar!" Doğru, diye düşündü, bilse iyisini yapardı… Ve şu densizliği, zihnindeki unutulma çukuruna atıp kurtuldu. Bir daha da aklına bile getirmemeye çalıştı.

Kendini, şartladı, zorladı; olağanüstü çaba harcayıp delikanlıya, sanki bir şey olmamış gibi davranmaya devam etti. Hasmın sitemini anlamamak hasma sitemdir, dedikleri gibi ne somurtup surat astı, ne de en ufak bir imada bulundu. Ama o oldu, bir daha ondan en ufak bir hizmet talep etmedi, beklemedi.

Önce şaşırdı delikanlı, bunu hiç beklemiyordu doğrusu. Kızgın, sinirli bir tavır takınıp hatta yaptığı iyiliği başına kakmasını, en azından sitem etmesini bekliyordu. Ama tam tersine, sanki hiçbir şey olmamış gibi davranıyordu adam. Bir süre inanamadı. Hep öyle ikircikli, tedirgin, yaptığı iyiliği başına ha kaktı, ha kakacak diye bekledi durdu. Ama boşuna… Oralı bile değildi adam. Hiçbir şey olmamış gibi davranmayı sürdürüyordu.

Bu kez yaptığından utanmaya, pişmanlık duymaya başladı delikanlı. Onun gösterdiği bu olgunluk, eskilerin deyimiyle âlicenaplık karşısında ezildi, büzüldü, küçüldüğünü, bir toz zerresi kadar değersizleştiğini hissetti.

Acı bir pişmanlık sardı yüreğini. Şu yaptığı terbiyesizliği telafi etmeye, hatta yaltaklanmaya çalıştı. Bir dosya vb. aradığını gördüğünde hemen yanına gidip "Ben bulayım" demelere başladı. O ise tüm nezaketiyle teşekkür edip kendi işini kendi görmeye devam etti. Bir kez olsun ondan en ufak bir talepte bulunmadı.

Delikanlı, ilk kez bir insanın kendi yaptığından utanç duymasının o dayanılmaz ağırlığının her gün katmerlenerek artan yükünü hissetti yüreğinde. Ömür boyu unutmayacağı, unutamayacağı, her defasında yüzü kızararak hatırlayacağı bir acı hayat dersiydi bu… Adam bu davranışıyla en ağır hakareti yapmış, kendi yaptığından utanç duymanın "ebedi cezası"na mahkûm etmişti onu... Kendisini horlanmış, aşağılanmış, dünyanın en ağır hakaretine maruz kalmış biri gibi hissediyordu delikanlı. Şu yeryüzünde hiçbir değeri, önemi, yeri olmayan, işe yaramazın tekiydi o! Kuştan, kelebekten, sinekten, hatta bir hamam böceğinden bile daha değersiz biri; iyilik bilmez nankörün tekiydi…

Adam, yaptığı densizliğe, küstahlığa karşılık vermeyerek onu ezmiş, adeta sıfırlamış, bir toz zerresinden bile daha önemsiz olduğunu hissettirmişti ona.